

Про підгороднянських волів та російського царя

Сталося це в середині XIX століття, а точніше, в 1845 році, коли в Катеринослав з офіційним візитом прибув російський цар Микола Перший. От ходив він містом, роздивлявся прискіпливо, переночував тут. Та цар на те й цар, щоб шукати якісь недоліки. А тому Миколі пощастило не тільки їх знайти, а й усунути, перед тим ускочивши в халепу...

Побажав цар відвідати повітове містечко Новомосковськ. Запрягли йому карету двома парами міцних коней, дали провідника. Той скерував їхати до наплавного мосту (тепер там залізничний міст). Кучер обережно перевів коней з каретою на лівий берег Дніпра, де лежали піски. Вони тяглися через усе село Мануйлівку (нині проспект Мануйлівський, колишній

Воронцова) аж до слободи Підгородні (нині місто Підгородне).

На початку теперішнього проспекту Слобожанського (колишнього ім. газети «Правда»), звісно, також лежали непролазні піски. От царська карета в них і застрягла. Коні – смик-смик, аж збруя репається, а нічого не виходить! Тільки сильніше в пісок утрузають. Випрягли коней з карети, дали попити.

Посилає провідник гінця в Підгородню – з наказом надіслати пару волів. Скоро тамтешній селянин вирушив на допомогу російському цареві. Привів своїх волів. Ті – смик-смик карету, а вона ще дужче в пісок пірнула!.. Чує селянин: цар сердиться та все дивується: звідки, мовляв, тут піски? Чому раніше про них не доповідали?! Що за неподобство?.. Провідник на нього кліпає, не знаючи, що відповісти.

- Тут, - каже цар, - давно має лежати бруківка, «шоссірований путь»!

«Еге, - усміхнувся у вуса підгороднянський селянин, - тебе швидко з пісків витягни – ти одразу про них і забудеш! Помучся ще, щоб добре цей шлях запам'ятав!».

Послав провідник ще раз гінця – за другою парою волів. Скоро й інший селянин пустив у роботу свою худобу. Вчотирьох тягти стало легше, ось-ось – і витягнуть воли царську карету!.. Тут перший селянин і шепнув щось своєму землякові, а той у відповідь кивнув ледь помітно... Воли й зупинилися.

А цар, у знеможі від втоми і страху, вже просить:

- Зробіть же щось! Дайте ще волів!..

Знову послали гінця в Підгородню – за третьою парою. Цареві хочеться їсти і пити, у свіже переодягтися та корону від піску протерти...

А воли, вже вшістьох, тягнуть і тягнуть, а витягти карету ніяк не можуть!

- Ну, то як, ваше благородіє, - питає перший селянин (йому ж достеменно не відомо, як треба до царя звертатися: може, так, а, може, й ні, це ж була їхня перша зустріч). – То як думаєте, потрібна тут бруківка чи вже й без неї хай?..

- Потрібна, ой, як потрібна! – Заскиглив цар.

- То накажете збудувати? – Зрадів підгороднянський упертюх.

- Наказую!.. Тьху.., - відплювався піском цар. – Наказую бруківку від Катеринослава до Підгородні прокласти, і то негайно! Про роботу доповісти мені в Пентембург!..

- Записуйте! – Радить селянин провідникові. – І не кажіть потім, що не чули!

Після цього три пари волів пожвавішали, дружно рвонули з місця і витягли-таки царську карету з пісків!

Побутували перекази, що не шість, а десять пар підгороднянських волів зарадили тоді справі!

У 1854 році було закінчено будівництво першого в Катеринославській губернії кам'яного шосе відстанню 9 км – між селом Підгороднім і Катеринославом. Влада доповідала в імперську столицю про хід будівельних робіт, а також про боротьбу з тутешніми пісками. Камінь для бруківки брали на Монастирському острові, а вздовж усього шляху висаджували кущі, що мали назву «шелюги». Вони затримували пісок на узбіччях, не дозволяючи йому погребти під собою бруківку.

Отака вам легенда – про неспішних волів та хитрих підгороднянських господарів!

*Авторська легенда Лариси Омельченко,
завідувачки Історико-краєзнавчого музею ім. О. Коваля,
м. Підгородне Дніпропетровської області.*

*Фото «Шелюги. 1912 рік»
– власність музею.*